

AZ ASSZONY ÉS – A PÉNZE.

Írta: SZIKRA.

Ismét a nők szavazati jogáról vitatkoztunk, a nagy államférfiú meg én.

De nagyon egyenetlen volt a harc közöttünk, mert én megdönthetlen érvekkel támadtam csupán, ő azonban (az előítéletek kétfejű sárkányától őrzött) ködvárában maradt elsáncolódva. Na már most, honnan vegyem azt a napsugarat, amely melegével, amely világosságával lerombolja azt a várat. Ködvárat. Minden várak között a legnehezebben bevezethetőt ?!

— Tekintsen végig a történelmen! — kiáltottam türelmetlenül — és mondja meg: nem emelte-e mindig és mindenütt a jogegyenlőség egy magasabb erkölcsi nivóra a népeket?

— Nem tagadom.

— Na lássa! És mégse hiszi, hogy ha az asszonyoknak megadják a . . .

— Nevetséges! . . . — vágott a szavamba. — Minden más ország asszonyai beszélhetnek arról, hogy nincs jogegyenlőségük, csak a magyar asszony nem.

— Úgy! Igazán hiszi, hogy mi magyar asszonyok minden jogban egyenlők vagyunk önökkel ?

— Határozottan.

Láttam, hogy egyenes érveléssel a ködvárnak még csak sáncáig sem juthatok.

— Mondja csak, édes barátom, — szoltam tehát — hallotta valaha azt a kifejezést, hogy tulajdonképpen Ausztria és Magyarország egy rosszul összeboronált házaspár?

— Hogyne hallottam volna.

— És mit gondol, e házások között melyik fél a zsarnok, melyik aknázza ki a másik erejét, vagy gyöngeségét?

— Minő kérdés ? Hát persze, hogy Ausztria.

— Ausztria? Helyes. És most mondja meg, ebben a házastársi szimbolizálásban melyiket veszi a férjnek és melyiket a feleségnek?

Nagyon rám bámult

— Hát persze, hogy Ausztria a férj ...

— Úgy? Tehát az ön képzetében Magyarország az asszony. Mi?

Vállat vont, mint aki egy ennyire magától értetődő kérdést már nem is méltat szőszaporításra. Csak ezt vártam:

— Nos, édes barátom, — nevettem a szemébe, — tudja-e, hogy miért veszi ön is, mint még vagy 20 millió ember ebben az országban, egész ösztönszerűleg Magyarországot — a zsarnok Ausztriával szemben — az asszonynak? Tudja miért? Mert az ön fogalmában az elnyomódott fél, a kihasznált fél, az áldozat csakis asszony lehet. Már most, gondolja meg csak jól, vájjon ha a magyar asszony olyan teljes jogegyenlőségben élne és élt volna minden időkben, — mint ahogy az ímént állította — vájjon akkor a magyar ember képzetében, a honfi fájó szívében támadna-e ilyen önkénytelenül az előbbi hasonlat? Vájjon fedné-e egymást az elnyomatás fogalma az asszony fogalmával? Kérem, feleljen:

A nagy ember határozottan meg volt lepve, s ezért természetesen nem felelt*

— Ausztriáról jut eszembe, — mondta fölényes mosollyal — mit szól a kvótához?

— Micsoda kvótához?

— A magyar asszony jogegyenlőségének legcsattanósabb bizonyosságához: a vagyona feletti szabad rendelkezéséhez? ... Úgy hiszem, ezt nem fogja elvitatni?

Most már én késtem a felelettel. Hiszen ez az érvelés az ellenséges ködvár leghatalmasabb „öreg ágyú”-ja. Amikor ezt elsütik, olyan sisterség támad a nyomában, hogy nehéz továbbfolytatni a vitakozást.

Pedig ha jól szemügyre vesszük, ez az „öreg ágyú” is csak afféle ártatlan puffogó rakétákkal van ám megtöltve.

Egy haszna azonban mégis van: hogy ezek a rakéták egy-egy pillanatra világosságot terjesztenek s mi meglátjuk fényüknél azt, ami nincs, pedig lehetne. Mert igenis megvan, törvénybe leszőgezve megvan a magyar asszonynak az a joga, hogy vagyona felett önállóan rendelkezhetik. De megvan-e az életben?

Nagyon szeretném, ha erre a kérdésre maguk az asszonyok felelnének egyszer alaposan, őszintén, az ország minden részéből.

Az én tapasztalásom t. i. az: hogy nincs.

Álljunk meg egy kicsit.

Miért nincs?

Ezt a miért-et igen érdekes, sőt égetően szükséges, alaposan megtanulmányozni. Legközölkövebb ez a felelet: nincs, mert a leányok nevelése ez irányban teljesen hiányos.

Esetleg megtanítják őket a magas mate-

matikára, esetleg — ha jó példa van előttük — elsajátítják a pénzzel bánni tudást is, (hiszen ez inkább ösztönszerű, átöröklött érzés kifolyása) de a pénz kezelés tudományát, a pénz nem csupán megőrzésének, de megvédésének tudományát nemcsak, hogy nem tanítják, de szinte titkolják előttük.

A szülők rendszerint (mindig a nagy átlagról beszélek) eleget vélnék tenni leányuk boldogulása érdekében, ha gazdag férjet kerítenek neki, vagy ha legalább is egy „jóralvó” embert fognak meg vőnek.

Azt azonban, hogy a gazdag ember mi-ként részesíti vagyonából a feleségét? ... már nem is tartanak ildomosnak nagyon-nagyon firtatni. Vannak ilyen szemérmes szülők számosan. Nem. A világért se kérdik. Bízna a leányukban, hogy az „majd csak kicsikar a férjéből, amennyit csak lehet” — csókkal, hízelgéssel, öltözködéssel és vetkőzdéssel vagy „jelenetek rögtönzésével” — ki, ahogy bírja.

Ha pedig a leány csupán csak egy „jóralvó” embert tudott magához láncolni, akkor meg az apja szinte hogy segít vejének, hogy a fiatal asszonytól elrejttesse az őt megillető járadékot. Egyáltalán apák, ipák és férjek azon igyekeznek, hogy a fiatal asszonyt esküvője napjától kezdve rászoktassák arra, hogy minden csirke áráért a férjéhez menjen kérni, megmagyarázni, hogy miért volt muszáj azt a csirkét ilyen és ilyen áron megvenni ...

Ismerek egy sokszoros milliomos gróft, aki egy igen szép, de kisvagyonú leányt vett feleségül. Az asszony apja halála következtében rögtön ez lett vagyonának, nem volt az több 150.000 koronánál, a férj millióival szemben egy semmi, mégis az asszonyka nagyon örült neki, mert egy-egy kis út, egy pár új ruha, meglepetés, titkolt jótékonyság bőven kitellett volna belőle. Ámde ez egy bizonyos Soká önállóságot biztosított volna a feleségnek, ezért a férj pedig „beszélt a szívére”, míg az asszony az egész összeget odaajándékozta fivérének „adósságtörlesztésre” ... Azóta a sokaktól irigyelt dúsgazdag grófné a szomszéd falóba se mehet férji engedelem nélkül. Igaz, hogy ruháit tucatszámra hozatja Parisból, „hiszen egyért is volna hecc, hát akkor legalább tizenkét ruhám legyen” — mondogatja titkos kárörömmel.

Íme, ez a magyar asszony vagyoni önállóságának valódi képe.

Hogy ez így van, ennek, ismétlem, kizárólag az ósdi, elavult, elégtelen nevelés a főoka. Ámde vannak más okok is. Íme egy pár aratatóba:

Mert a magyar leány még ma is „eladó”, még akkor is az, ha saját maga viszi a házasságba az érette járó összeget.

Mert az átlag magyar embernek első és mindenekfeletti szentség a saját kényelme. Legyen asszony a háznál, de csak afféle élő „Schöberl” módszer szerinti jámbor házi bútor. „Nekem olyan asszony kell” . . . stb. zengi a nóta is.

Férj uram megköveteli, hogy az asszony tudjon a pénzzel bánni, de csak annyira, hogy a koronából egy-két fillért megtakarítson. De ezreseket kezelni? Isten ments! Hiszen a férj uram önkényes rendelkezési szokásjogait zavarná.

Szóval, az asszony járjon a saját férje előtt Salome-táncot, ha pénzre van szüksége, csak az Istenért ne „önállósodjék”!

De ha az apák ellenére, az anyák már belátták (és lehetetlen, hogy saját tapasztalatból be ne látták volna), hogy az élet ma már mást követel a nőtől, mint Salome-táncokat, akkor kérve-kérem az anyákat, tanítsák a leányaikat ne csupán zsibbasztó betűkre, zsongó-bongó kottákra, hanem a törvénykönyvek házassági, váltójogi, örökösödési paragrafusaira is.

Valahol megírtam, de itt ismétlem, hogy nálunk a fiukat tanítják, a leányokat nevelik, de egyiket sem művelik.

Pedig ez az. Művelni. Fejleszteni, Az életre előkészíteni. Önhittség helyett önérzetet csepegtetni a lelkükbe. A fiukból nem majom szeretetből zsarnokokat, a leányokból – hiúságból szép bábokat nevelni, hanem fiút, leányt egyaránt egymást megértő segítőtársakul küldeni az életbe.

Kétségtelen, hogy ezt az egymást és saját magukat megbecsülő érzést nagyban elő fogja segíteni, ha a nők is szavazó polgárai lehetnek a hazának. Ámde siessünk leányaink nevelésével, mert, amíg csupán kicsi, tetszetős yachtoknak neveljük őket, mint ahogy eddig tettük, addig nem követelhetjük meg tőlük, hogy úgy viselkedjenek, akár erkölcsi téren, akár az élet praktikus felfogásában, leginkább pedig a nemzet boldogulását érintő nagy kérdéseknél, amelybe ezután joguk lesz beleszólni – nem, a felsallangozott kis yachtok nem viselkedhetnek majd úgy, mint egy dreadnought! . . .